

130. MEKTUP

۱۳۰- ﴿الْمَكْتُوبُ الثَّلَاثُونَ وَالْمِائَةُ﴾ : إِلَى جَمَالِ الدِّينِ فِي بَيَانِ أَنْ لَا عِتْبَارَ بِتَلَوِّنَاتِ الْأَحْوَالِ بَلْ يَنْبَغِي تَحْصِيلُ مَطْلَبٍ مُنْزَعٍ عَنِ الشَّبْهِ وَالْمِثَالِ ﴿

لَيْسَ لِتَلَوِّنَاتِ الْأَحْوَالِ كَثِيرٍ عِتْبَارٌ يَنْبَغِي عَدَمُ الْإِلْتِفَاتِ إِلَيْهَا سَوَاءً كَانَ ذَهَابًا أَوْ مَحِيًّا أَوْ تَكَلُّمًا أَوْ سَمَاعًا فَإِنَّ الْمَقْصُودَ غَيْرُ ذَلِكَ وَهُوَ مُبَرَّأٌ وَمُنْزَعٌ عَنِ التَّكَلُّمِ وَالسَّمَاعِ وَالرُّؤْيَةِ وَالشَّهُودِ وَأَنَّمَا يَتَسَلَّى بِحُجُورِ الْحَالِ وَمُوزِهِ أَطْفَالُ الطَّرِيقَةِ يَنْبَغِي لِلْعَاقِلِ أَنْ يَكُونَ عَالِي الْهِمَّةِ فَإِنَّ الْأَمْرَ وَرَاءَ ذَلِكَ وَكُلُّ ذَلِكَ مَنَامٌ وَخَيَالٌ وَمَنْ رَأَى نَفْسَهُ أَنَّهُ صَارَ سُلْطَانًا فِي الْمَنَامِ لَيْسَ هُوَ فِي نَفْسِ الْأَمْرِ كَذَلِكَ وَلَكِنْ هَذَا الْمَنَامُ يُورِثُ رَجَاءً وَطَمَعًا لِصَاحِبِهِ لَا عِتْبَارَ لِلْوَقَائِعِ الْمَنَامِيَّةِ فِي الطَّرِيقَةِ التَّقْشِيبِنَدِيَّةِ وَهَذَا الْبَيْتُ مَسْطُورٌ فِي كُتُبِهِمُ الْعَلِيَّةِ ﴿شِعْرٌ﴾:

وَإِنِّي غُلَامُ الشَّمْسِ أَرَوَى حَدِيثَهَا * وَمَالِي وَلَلَّيْلِ فَأَرَوَى حَدِيثَهَا

فَإِنْ حَصَلَ حَالٌ مِنَ الْأَحْوَالِ أَوْ زَالَ فَلَيْسَ ذَلِكَ بِمَحَلٍّ لِلشُّرُورِ وَلَا هَذَا بِمُوجِبٍ لِلْغَمِّ وَالْإِنْفِعَالِ بَلْ يَنْبَغِي أَنْ يَكُونَ مُنْتَظَرًا لِلْمَقْصُودِ الْمُنْزَعِ عَنِ الْكَيْفِ وَالْمِثَالِ وَالسَّلَامِ .

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Cemaleddin'e yazılmış olup hâllerin değişmesine (telvîne) itibar etmeyerek benzerlikten ve misliyetten münezzeh olan maksada ulaşmak gerektiğini açıklamaktadır.

Hâllerin değişmesine fazla itibar edilmez. Gidiş, geliş, konuşma, duyma ve benzeri ne tür olursa olsun değişen hâllere iltifat etmemen

gerekir²¹⁰. Çünkü maksat bunların dışında bir şeydir. O maksat, konuşmadan, duymadan, görmeden ve tanıklıktan uzak ve münezzehtir. Halin cevizi ve muzuyla ancak tarikat çömezleri teselli bulur (yani bunlar, tarikatın daha başında olan kişileri memnun etmek için çeşni mesabesinde olan şeylerdir).

Akıllı kişiye gereken âli himmet sahibi olmaktır. Çünkü iş bunun çok ötesindedir. Bunların hepsi rüya ve hayaldir. Rüyada kendisinin sultan olduğunu gören kişi gerçekte sultan değildir. Ancak bu rüya, sahibine ümit ve azim aşılır. Nakşbendî tarikatında uyku halinde olan vâkı'alara itibar yoktur. Şu beyt onların yüce kitaplarında geçmektedir:

"Ben güneşin çocuğuyum, güneşin sözlerini söylerim!

Bana ne gecedен ki onun sözlerini söyleyeyim!" (Şiir).²¹¹

Şayet bir hâle ulaşılsa veya bir hâl kaybedilirse bu durum ne sevince sevk etmeli ne de üzülp infiâle kapılma yolunu tutmalı aksine benzerlikten ve keyfiyetten münezzehten olan maksadı beklemeli. Vesselam.

﴿ KELİME ANLAMI ﴾

130. إِلَى جَمَالِ الدِّينِ Yüz otuzuncu mektup الْمَكْتُوبُ الثَّلَاثُونَ وَالْمِائَةُ : < Cemâleddin'e gönderilmiştir (Ne haklıdır?) İTİBAR OLMAĞININ فِي بَيَانِ أَنْ لَا اِعْتِبَارَ beyanı hakkındadır (Ney?) Hallerin değişmesine بِلَاكِيسِ بَلْ يَتَّبِعِ Bilakis gerekir (Ne?) مَطْلَبُ مَآدَا ulaşmak (Öyle maksat ki) مَنَزَرُهُ عَنِ الشَّيْءِ وَالْمِثَالِ Benzerlikten ve misalden münezzehtir >

كَثِيرٌ Hallerin değişmesine / renkten renge girmesine yoktur (Ne?) سَوَاءٌ كَانَ عَدَمُ الْإِلْتِفَاتِ إِلَيْهَا Ona iltifat etmemek gerekir (Ne?) اِعْتِبَارٌ Fazla itibar يَتَّبِعِ Gidiş, geliş, konuşma veya İster o hal olsun (Ne?) اَوْ تَكَلُّمًا اَوْ سَمَاعًا

²¹⁰ Bir sûri tecellî olarak Allah'ın gitmesi, gelmesi, konuşması, duyması ve benzeri değişken hallere itibar etmemek gerekir.

²¹¹ Bkz. Abdurrahman Câmî, Nefhât, Lâmi'i Çelebi Tercüme ve Şerhi, s. 438, İstanbul, tarihsiz. (Beytin bu kitaptaki çevirisi şöyledir: "Güneşdir çünkü mahbûbun güneşden söylerim berdem/ esir-i şeb değil cânım ki onun sözlerden diyem").

وَهُوَ مُبَرَّأٌ Bundan başka bir şeydir *غَيْرُ ذَلِكَ* (Nedir?) Zira maksat *فَإِنَّ الْمَقْصُودَ* işitme *عَنِ التَّكَلُّمِ وَالسَّمَاعِ وَالرُّؤْيَا وَالشُّهُودِ* (Neden?) O maksat uzak ve münezzehtir *وَمُسَرَّةٌ* Konuşmaktan, duymaktan, görmekten ve tanık olmaktan *وَأَنَّمَا يَتَسَلَّى* Ancak teselli bulur *أَطْفَالُ الطَّرِيقَةِ* (Nime?) Ve muzuyla *بَحْوَزِ الْحَالِ* (Neyle?) Halin cevizi *وَمُوزِهِ* Ve muzuyla *أَن يَكُونَ عَالِيَّ الْهِمَّةِ* (Ney?) Yüksek emelli olması *وَكُلُّ ذَلِكَ* Bunların hepsi *فَإِنَّ الْأَمْرَ* (Nedir?) Zira iş *وَمَنْ رَأَى نَفْسَهُ* Kim, kendini görse ki; *رُيَا وَهَيَالٌ* Rüya ve hayaldir *فِي نَفْسِ الْأَمْرِ* O değildir *فِي الْمَنَامِ* (Nereden?) Rüyasında *كَذَلِكَ* (Ney?) Böyle *وَلَكِنَّ هَذَا الْمَنَامَ* Ancak bu rüya *وَلَمْعًا* Ümit ve azim bırakır *لِلْوَقَائِعِ الْمَنَامِيَّةِ* (Ney?) İtibar yoktur *لَا اِعْتِبَارَ* (Nime?) Sahibine *فِي الطَّرِيقَةِ النَّقْشِبَنْدِيَّةِ* (Nereden?) Nakşibendi Tarikatı'nda *وَهَذَا الْبَيْتُ* Bu beyt *فِي كُتُبِهِمُ الْعِلِّيَّةِ* (Nedir?) Onların değerli kitaplarında *مُسْطُورٌ* (Nedir?) Yazılıdır :
Şiir:

أَرَوِي حَدِيثَهَا Onun sözünü aktarıyorum *وَأَنَّى غَلَامُ الشَّمْسِ* Ben, güneşin çocuğuyum *فَأَرَوِي حَدِيثَهُ* Onun sözünü aktarayım *وَمَالِي وَلِلَّيْلِ* Bana ne gecedен ki;

أَوْ زَالَ Herhangi bir hal *حَالٌ مِنَ الْأَحْوَالِ* (Ney?) Şayet ortaya çıkarsa *فَإِنْ حَصَلَ* Veya kaybolursa *فَلَيْسَ ذَلِكَ* (Ney?) Bu değildir *بِمَحَلٍّ لِلسُّرُورِ* (Ney?) Sevinilecek şey *وَلَا هَذَا* Ve yine *بَلْ يَنْبَغِي* Üzüntü ve içermeyi *لِللَّعْمِ وَالْإِنْفَعَالِ* (Ney?) Gerektirici *بِمُوجِبٍ* (Ney?) Bilakis gerekir *أَن يَكُونَ مُتَنَظِّرًا* (Ney?) Bekliyor olmak *لِلْمَقْصُودِ* (Öyle maksut) Maksûdu *عَنِ الْكَيْفِ وَالْمِثَالِ* (Neden?) Nitelik ve benzerden *الْمُسَرَّةُ* (Ki?) Münezzehe olan *وَالسَّلَامُ* Selam ile...

